

VALTAKUNNALLISET SOSIAALITYÖN TUTKIMUKSEN PÄIVÄT 9.-10.5.2019

Lapin yliopisto, Rovaniemi

Työryhmien abstraktit

1	Transnationality and belonging in social work research/ Transnationaali ja kuuluminen sosiaalityön tutkimuksessa	1
2	Sosiaalityön tutkimus globaalissa ja lokaalissa muutoksessa.....	3
3	Structural Social Work and Environmental (In)Justice	7
4	Ihmisen hyvinvoinnin kokonaisuuden haltuunoton lähestymistavat, menetelmät ja käytännöt sosiaalityössä	9
5	Globaali sosiaalityö – uuteen asiantuntijuuteen	12
6	Erososiaalityö.....	17
7	Palvelumuotoilua sosiaali- ja terveysalalle Service Design for Social and Health Care	22
8	Kansalaisten osallisuuden vahvistaminen muuttuvissa paikallisissa ja valtakunnallisissa palvelurakenteissa	26
9	Maahanmuuttajien vastaanotto- ja kotouttamistyön arki, asiantuntijuus ja etiikka.....	34
10	Valinnanvapaus sosiaalityössä.....	39
11	Päätöksenteko lastensuojelussa.....	42
12	Asiakasturvallisuus sosiaalityössä.....	44
13	Perheet, muuttuvat rajat ja vastuut	47

Sosiaalityön asiantuntijuus vastaanottopalveluissa

Eeva Elfving, Jyväskylän yliopisto Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, eeva.elfving(a)gmail.com

Esityksen tavoitteena on luoda kuvaa niistä haasteista, joita suomalainen vastaanottojärjestelmä on kohdannut Eurooppaa kohdanneen niin kutsutun pakolaiskriisin myötä, sekä paikantamaan millaista sosiaalityön asiantuntijuutta se tarvitsee. Esitys perustuu Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti Januksessa julkaistuun puheenvuoroon ”Sosiaalityön asiantuntijuus vastaanottopalveluissa”, jonka olen kirjoittanut yhdessä sostt, YTM, Sari Kärkkäisen kanssa.

Esityksen lähtökohtana on vastaanottokeskusten arki, jossa työntekijät käyttävät valtaa suhteissa asiakkaisiin. Vastaanottokeskuksissa työntekijällä on valtaa suhteessa asiakkaaseen, esimiehellä

työntekijään, johdolla esimiehiin, toimintaympäristöllä organisaatioon ja niin eteenpäin. Tällainen ylivallan ketjuuntuminen voi vastaanottotyössä tuntua luontevalta tai jopa perustellulta. Valtarakenteet säätelevät asiakkaan roolia paitsi mahdollistaen, myös rajoittaen osallisuuden muotoja ja mahdollisuuksia.

Esitän, että vastaanottojärjestelmään on erilaisin vallankäytön välinein luotu hyvinvointivaltion rinnakkaistodellisuus, jossa turvapaikkaa hakevat eivät pahimmillaan tule kohdelluiksi yhteiskunnassa muutoin vallitsevien sääntöjen ja käytäntöjen mukaisesti. Sosiaalityöntekijä tuo kuitenkin näihin kysymyksiin oleellisesti kuuluvan asiantuntijuuden keskuksen henkilöstöön. Vastaanottokeskuksissa sosiaalityöntekijöiden oleelliseksi tehtäväksi nouseekin toimiminen rakenteellisen eriarvoisuuden ja yksilöiden oikeudenmukaisen kohtelun välisen suhteen riippumaton asiantuntijana. Sosiaalityön ammattilaisen on toimittava neutraalina ongelmatilanteita jäsentävänä asiantuntijana, jolla on kykyä reflektiiviseen ajatteluun ja työn arviointiin. Kontrollin, vallankäytön ja organisaatioiden toimintatapoihin liittyvien ristiriitojen tunnustaminen ja käsittely tulee olla sosiaalityöntekijän ammatillisuuden ytimessä.

Sosiaalisten ihmisoikeuksien näkökulmasta yhdenvertaisuutta tulee edistää erityisesti poistamalla näkymätöntä rakenteellista syrjintää, joka ilmenee esimerkiksi professionaalisen auttamisen tyypistämisenä ohjeiden suorittamiseksi. Jos sosiaalisten ihmisoikeuksien toteutumista joutuu vaatimaan viranomaisprosessissa, ihmisoikeudet eivät oikeastaan toteudu.